

WYMAGANIA PROGRAMOWE NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE

KLASA VII

Zakres	wymagania na poszczególne stopnie szkolne			
	ocena: dopuszczający	ocena: dostateczny	ocena: dobry	ocena: bardzo dobry
	UCZEŃ			
I. Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> • klasyfikuje czytany utwór jako należący do <i>epiki, liryki</i> lub <i>dramatu</i>, • zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, • wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: <i>pamiętnik, komedia, fraszka, tren, ballada, epepeja</i>), odróżnia je od rodzajów literackich, • wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych, • zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami, • wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem, • wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki, • wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał, • czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych, • rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy, • zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach, • stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, • stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków, • wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać, • wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór, • zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury, • komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury, • wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu, • klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy, • rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: <i>wywiad i artykuł</i>), • znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach, • posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, • wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki, • rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: <i>eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię</i>), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów, • określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór, • odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, • rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury, • wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, • wyszukuje i porządkuje cytaty, • wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa, • zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (<i>wywiad, artykuł</i>), 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych, • poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych, • poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów, • wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich, • poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór, • interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze, • wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury, • twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy, • funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi, • określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki, • samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (<i>wywiad</i>,

			<ul style="list-style-type: none"> znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<i>artykuł</i>), <ul style="list-style-type: none"> analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich
II. Kształcenie językowe	<ul style="list-style-type: none"> komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny, zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów, poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem, rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru, rozróżnia odmienne i nieodmienne części mowy, w tym imiesłowiy, tworzy według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania, zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi, stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi, stosuje podstawowe zasady etykiety językowej, nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się, poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią, poprawnie akcentuje większość wyrazów, dzieli proste wyrazy na podstawę słowotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne, rozpoznaje rodzaje imiesłówów, tworzy imiesłowowy równoważnik zdania, podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa, zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi, stosuje zasady etykiety językowej, pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji, poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek, rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych, poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu, rozumie zasady tworzenia imiesłówów, przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie, używa poprawnych form skrótów i skrótowców, rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi, świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej, pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych, rozumie zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów, poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową, odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych, wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje, określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa, poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje, wyjaśnia zasady etykiety językowej, pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty

<p>III. Tworzenie wypowiedzi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się ustnie na podany temat, • stara się używać prostych środków retorycznych, • z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi, • pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad • stosuje akapity, • formułuje prostą tezę, • wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić, • przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia, • stara się podać przykłady ilustrujące argumenty, • z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania, • rozpoznaje w tekstach reklamowych niektóre środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza), • formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu, • głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych, • gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku, • stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy, • formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza, • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji, • przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów, • podaje przykłady ilustrujące argumenty, • formułuje proste wnioski, • rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, • głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne, • gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi, • pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję, • stosuje akapity jako spójne całości myślowe, • formułuje tezę i hipotezę, • wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów, • przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego, • podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty, • formułuje wnioski wynikające z argumentacji, • rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu, • głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi, • funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę, • samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi, • samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej, • stosuje rytm akapitowy, • samodzielnie formułuje tezę i hipotezę, • swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów, • podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty, • podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski, • rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję, • zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, • samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), • formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu, • interpretuje głosowo utwór
---	---	---	---	--

IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, • rozwija nawyk systematycznego uczenia się, • uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych, • uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji, • uczy się systematycznie, • uczestniczy w projektach edukacyjnych, • podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału, • rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie, • uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie 	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną, • rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, • stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie, • aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej, • uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu 	<ul style="list-style-type: none"> • pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji, • rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii, • bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp. • aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który osiągnął poziom wymagań koniecznych, podstawowych, rozszerzających i dopełniających, opanował wszystkie umiejętności określone w podstawie programowej. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Z zaangażowaniem podejmuje się realizacji projektów edukacyjnych, występuje w roli lidera grupy. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.